

המוקד להגנה הפרטית
HAMOKED Center for the Defence of the Individual
هموكيد - مركز الدفاع عن الفرد

תאריך: 1.3.2012
בתשובה נא לציין: 67677

לכבוד
יו"ר ועדת ההשגה לזרים
משרד הפנים
ירושלים

בפקס 02-5681670

נציב/ה נכבד/ה,

הנדון: השגה בגין סירוב לבקשה לרישום ילדים לפי תקנה 12 לחוק הכניסה לישראל
על שם הגב' _____ גאנס, ת"ז _____
עבור נכדיה: יליד 16.6.1996, ילידת 25.11.1998, ילידת 20.11.2000

השגה זו מוגשת בשל סירובו של משרד הפנים (להלן: **המשיב**) לבקשתה של הגב' אמל גאנס, תושבת קבע בישראל (להלן: **המשיגה**) להסדיר את מעמד נכדיה בישראל. כפי שיתואר להלן, לסירוב זה השלכות חמורות על נכדי המשיגה.

בקשה לסעד זמני

1. בראשית הדברים, ועל יסוד הרקע העובדתי וטענות ההשגה אשר יפורטו להלן, מבקשים המשיגים מן הוועדה, להורות כי כל עוד מתנהלים הליכי ההשגה, לא יופעלו צעדי הרחקה מישראל כנגד הילדים:

א. _____ גאנס, יליד 16.6.1996, מחוסר מעמד;

ב. _____ גאנס, ילידת 25.11.1998, מחוסרת מעמד;

ג. _____ גאנס, ילידת 20.11.2000, מחוסרת מעמד.

2. כפי שיפורט להלן, המשיב מסרב פעם אחר פעם לבקשת המשיגה להסדרת מעמד נכדיה בישראל. נדגיש כי המשיב מעולם לא טען למניעה ביטחונית או פלילית כנגד מי מהילדים ועל כן – לא ייגרם נזק במתן צו למניעת צעדי אכיפה כנגדם.

רקע עובדתי

3. המשיגה, תושבת קבע בישראל, מתגוררת מאז נישואיה לבעלה, מר _____ גאנס, תושב קבע גם הוא, בכפר עקב שבירושלים, בבית שבבעלות המשפחה.
4. למשיגה ובעלה 9 ילדים משותפים, ביניהם _____ (ת"ז _____) (להלן: _____ או האבא).
5. _____ נישא פעמיים. מנישואיו הראשונים נולד בנו _____, יליד 1994, תושב קבע. לאחר גירושיו מאימו של _____ (אשר עזבה לארה"ב), נישא ל_____ תושבת השטחים. היא אמם של שלושת ילדיו, _____, _____ ו_____ (להלן: הילדים או הנכדים). שלושת הילדים נולדו בירושלים.
6. תעודות לידה ללא מספר מזהה של הילדים מצ"ב ומסומנות א 1-3.
7. בשנת 2001 נכנס האב לכלא, שם הוא מרצה תשעה מאסרי עולם.
8. אישור הצלב האדום על כליאת האב מצ"ב ומסומן ב.
9. בשנת 2005 קיבלה המשיגה אפוטרופסות מוחלטת על הילדים מבית הדין השרעי בירושלים. זאת לאחר שבמסגרת הליכי האפוטרופסות, הודיעה אימם של הילדים, _____, כי היא מוותרת מרצונה החופשי על חזקתה על הילדים ושבא לבית הוריה בגדה המערבית.
10. צו האפוטרופסות מבית הדין השרעי, בצירוף תרגום בלתי-פורמאלי שהגישה המדינה במסגרת הודעתה בהליך 52438-01-11 שעסק בתביעה לביטוחם של הילדים במוסד לביטוח לאומי, בביה"ד לעבודה, מצ"ב ומסומן ג.
11. למרות שהילדים הושארו עוד בשנת 2005 ברשות סבתם, התגרשו _____ ו_____ רק ביום 23.2.2011, באמצעות מיופה כוח. כיום ניתקה אמם של הילדים כל קשר עימם.
12. מסמך גירושין מבית הדין השרעי מצ"ב ומסומן ד.
13. למען השלמת התמונה, נציין כי הילד _____, יליד 1996, חולה בסרטן המעי הגס ומתקשה בשל כך לתפקד. בשל העובדה שאינו רשום במרשם האוכלוסין, לא ניתן לבטח את סאדק בביטוח בריאות ממלכתי, והוא אינו זכאי לקבל שירותים רפואיים בישראל. הנה כי כן, סאדק אינו מקבל את הטיפולים הרפואיים להם הוא זקוק, בשל העובדה כי הוא אינו רשום במרשם האוכלוסין.
14. אישור של ד"ר אחמד גאבן מהמרכז הרפואי כפר עקב בירושלים, המתאר את מצבו הרפואי של _____ ואת הצורך בטיפול רפואי, מצ"ב ומסומן ה.
15. נוכח מצבו הבריאותי של _____ הוגש לבית הדין האזורי לעבודה בירושלים ביום 27.1.2011 כתב תביעה, בצירוף בקשה דחופה למתן צו עשה. כתב התביעה והבקשה אשר הוגשו בענייניו של סאדק במסגרת תביעת ב"ל 52438-01-11 מצ"ב ומסומנים ו 1-2.

16. פרוטוקול דיון מיום 7.2.2011 בתיק ב"ל 52438-01-11 והחלטה בדבר הגשת ערבות מאותו יום מצ"ב ומסומן ז.

הבקשות לרישום הילדים

17. לאחר קבלת אפטרופסות על הילדים, פנתה המשיגה באמצעות עמותת "סנט איב" ביום 30.6.2005 ללשכת המשיב, בניסיון להסדיר את מעמד הילדים. ביום 14.3.2006 הודיע המשיב לב"כ המשיגה דאז, כי מבדיקה שערך עולה כי לא הוגשה כל בקשה רשמית בעניין רישומם של הילדים. על מנת לבחון את הבקשה יש להגיש עבור הילדים בקשה פורמאלית. כמו כן התבקשה המשיגה לספק הוכחות למרכז חיים בישראל והסברים באשר למקום הימצאות הורי הילדים. העתק המכתב מטעם המשיגה למשיב מיום 30.6.2005 מצ"ב ומסומן ח. העתק מכתב המשיב מיום 14.3.2006 מצ"ב ומסומן ט.

18. ביום 11.4.2006 הגישה המשיגה בקשה ראשונה לרישום הילדים בלשכת המשיב. העתק טופס הבקשה ותצהיר שהגישה המשיגה בצמוד לבקשה מצ"ב ומסומנים י 1-2.

19. ביום 3.12.2006 דרש המשיב מן המשיגה הסברים נוספים לעניין הוויתור על זכותה הטבעית של האם על ילדיה ועל הקשר בין הילדים לאמם. מכתב המשיב מיום 3.12.2006 מצ"ב ומסומן יא.

20. ביום 3.7.2007 הודיעה המשיגה ללשכת המשיב כי אינה מעוניינת בהמשך ייצוגה על ידי ב"כ מעמותת "סנט איב". הודעת המשיגה, בצירוף תצהיר שהגישה ובו היא מצהירה על פי מה שהיה ידוע לה מפי השמועה באותה עת, כלתה עברה להתגורר לכאורה לירדן בעקבות נישואים מחדש, מצ"ב ומסומנת יב 1-2.

21. ביום 15.7.2007 שלח המשיב מכתב למשיגה, בו הוא מבקש הסברים לעניין סתירה שהתגלתה לכאורה בין הודעת המשיגה בתצהיר אודות מקום הימצאה של אם הילדים לבין נתוני מרשם האוכלוסין בעניינה של האם. מצ"ב מכתב המשיב מיום 15.7.2007 מצ"ב יג.

22. ביום 17.8.2008 ערך המשיב שימוע טלפוני למשיגה בעניין רישום הילדים ומקום הימצאה של אמם. העתק פרוטוקול השימוע הטלפוני שנערך למשיגה מצ"ב ומסומן יד.

23. ביום 26.8.2008 סירב המשיב לבקשה. במכתב הסירוב לבקשה נטען, כי הבקשה מסורבת הואיל ואם הילדים "חיה ומצויה" ואף מופיעה במרשם האוכלוסין עדיין כנשואה, ולא כפי שנטען על ידי המשיגה בתצהיר מיום 3.7.2007, כי האם עזבה לירדן. מכתב הסירוב לבקשה מיום 26.8.2008 מצ"ב ומסומן טו.

24. ביום 19.12.2010 הגישה המשיגה בשנית בקשה לרישום נכדיה במרשם האוכלוסין. העתק טופס הבקשה מצ"ב ומסומן טז.

25. לאחר שגם בניסיון זה העלתה המשיגה חרס בידה היא פנתה למוקד להגנת הפרט בבקשה לסייע לה בהסדרת מעמד נכדיה.

26. ביום 12.1.2011 פנה המוקד להגנת הפרט למשיב בשמה של המשיגה, בבקשה לרישום הילדים (להלן: **הבקשה**). לבקשה צורפו מסמכי מרכז חיים עדכניים.
הפנייה למשיב מיום 12.1.2011 מצ"ב ומסומנת **יז**.
27. ביום 16.2.2011 נשלחה תזכורת לבקשה.
מכתב התזכורת מיום 16.2.2011 מצ"ב ומסומן **יח**.
28. ביום 23.2.2011 התקבל מכתב המשיב מיום 22.2.2011. במכתב, התבקשו חשבונות עדכניים לדירת המגורים של המשיגה לשנת 2011 ותעודות לימודים לנכדים לשנת 2011. כמו כן נשאלו מספר שאלות בנוגע למקור הפרנסה של המשיגה ושאלות בנוגע לאמם של הילדים. לבסוף, נתבקש תסקיר מלשכת הרווחה "שמתייחס לעניין טובת הילדים מאחר ובצו האפוטרופסות שניתן ע"י בית הדין השרעי לא הייתה התייחסות לכך".
מכתב המשיב מיום 22.2.2011 מצ"ב ומסומן **יט**.
29. ביום 19.5.2011 הומצאו המסמכים אשר נדרשו במכתב המשיב מיום 22.2.2011, למעט חוות הדעת של עו"ס, אשר קבלתה התעכבה בשל שביתת העובדים הסוציאליים.
המכתב הנלווה למסמכים מיום 19.5.2011 מצ"ב ומסומן **כ**.
30. ביום 23.6.2011 צורפה לבקשה דו"ח עובד סוציאלי מאגף הרווחה של עיריית ירושלים (לשכת שועפט), מר ג'אק תיודורי.
על פי הדו"ח, אמם של הילדים נטשה אותם ושהה למשפחתה בשטחים, שכן משפחתה לא רצתה שבתם תהיה בקשר עם אסיר עולם. הדו"ח מתאר את המשיגה כדמות מאוד משמעותית וחשובה בחיי הילדים, בעלת קשר טוב, אשר מספקת את צרכיהם הפיזיים, החברתיים והנפשיים.
מכתב המוקד מיום 23.6.2011 והדו"ח הסוציאלי אשר צורף לו מצ"ב ומסומן **כא**.
31. ביום 21.7.2011 נתקבלה דרישת המשיב מאותו יום, לפיה יש להמציא טופס "קורות חיים" עבור הילד ____.
מכתב המשיב מיום 21.7.2011 מצ"ב ומסומן **כב**.
32. ביום 4.8.2011 נשלח טופס "קורות חיים" מלא עבור הנכד סאדק.
המכתב הנלווה לטופס מצ"ב ומסומן **כג**.
33. בימים 4.9.2011, 4.10.2011 נשלחו מכתבי תזכורת לבקשה.
מכתבי התזכורת מצ"ב ומסומנים **כד-1-2**.
34. ביום 3.11.2011 נתקבל מכתב המשיב מאותו יום, לפיו טרם הסתיים הטיפול בבקשתה של המשיגה.

מכתב המשיב מיום 3.11.2011 מצ"ב ומסומן כה.

35. ביום 5.12.2011 נשלח מכתב תזכורת נוסף.

מכתב התזכורת מיום 5.12.2011 מצ"ב ומסומן כו.

36. ביום 16.1.2012 נשלח מכתב תזכורת נוסף.

מכתב התזכורת מיום 16.1.2012 מצ"ב ומסומן כז.

37. ביום 1.2.2012, כשנה לאחר הגשת הבקשה, כשמונה חודשים לאחר שליחת מסמכי מרכז חיים משלימים, שבעה חודשים לאחר שליחת דו"ח העובד הסוציאלי, ומענה לבקשה אין, הגישה המשיגה השגה בגין אי מענה לוועדה הנכבדה שמספרה 100/12.

38. ביום 5.2.2012 ביקש המשיב את מחיקת ההשגה נוכח סירוב לבקשה, אשר התברר שנתקבל ביום 19.1.2012. בקשת המשיב למחיקה על מכתב הסירוב לבקשה, שהועבר לראשונה במסגרת הבקשה למחיקה שהגיש המשיב, מצ"ב ומסומן כח. במכתב הסירוב קובע המשיב כי:

בצו החזקה והתסקיר של לשכת הרווחה לא הועלו טענות כלשהן ואף לא הוצגו ראיות שמעידות חד משמעית על אי מסוגלות אם הילדים הביולוגית פיזיות ו/או גופניות המונעות ממנה לטפל בילדיה, מן הראוי לציין כי שתי הבקשות שהגישה הסבתא לצורך מתן מעמד לנכדיה אשר הגישה באפריל 2006 ודצמבר 2010 סורבו מאותם טעמים.

39. על אף שהחלטת הסירוב של המשיב לבקשה לא נתקבלה אצל המשיגים, אלא במסגרת בקשתו למחיקת ההשגה, נתנו המשיגים ביום 8.2.2012 את הסכמתם למחיקתה.

40. כיום, שבים המשיגים ומניחים לפתחה של הוועדה הנכבדה השגה חדשה, שעניינה סירובו של המשיב להסדיר את מעמד הילדים. עמדת המשיגים היא, כי מדובר בסירוב פסול מעיקרו. המשיב מתעלם באופן מופגן מצו אפוטרופסות שריר וקיים משנת 2005, שניתן בבית דין מוכר במדינת ישראל ומתסקיר של רשויות הרווחה, המעיד כי הילדים ננטשו על ידי אימם. זאת ועוד, בסירובו חותר המשיב תחת הערכים עליהם באה תקנה 12 לתקנות הכניסה לישראל להגן. סירוב זה אינו יכול לעמוד וטוב היה לו שלא נברא משנברא. משכך, מבקשים המשיגים את יו"ר הוועדה להורות למשיב להפוך את החלטתו ולרשום את הילדים לאלתר במרשם האוכלוסין, כמתחייב על פי דין.

המסגרת משפטית

41. להלן ייטען, כי הסירוב לבקשת המשיגה לרשום את נכדיה במרשם האוכלוסין, נעשה בחוסר סמכות ובחוסר תום לב. בנוסף ייטען, כי הסירוב מנוגד להוראות תקנה 12 לתקנות הכניסה לישראל, התשל"ד-1974, פוגע פגיעה קשה ואנושה בטובת הילדים תוך הפרת זכויות הילדים האפוטרופסיתם על פי הדין הישראלי והדין הבינלאומי לחיי משפחה.

רישום על פי תקנה 12 לתקנות הכניסה לישראל

42. תקנה 12 לתקנות הכניסה לישראל, תשל"ד-1974 (להלן: **תקנה 12**) קובעת כדלהלן:

ילד שנולד בישראל, ולא חל עליו סעיף 4 לחוק השבות, תשי"ז-1950, יהיה מעמדו בישראל כמעמד הוריו; **לא היה להוריו מעמד אחד, יקבל הילד את המעמד של אביו או אפוטרופסו זולת אם ההורה השני מתנגד בכתב לכך**; התנגד ההורה השני, יקבל הילד את המעמד של אחד מהוריו, כפי שיקבע השר.

(ההדגשה הוספה, ב.א.).

43. תכלית תקנה 12 נקבעה עוד בפסק הדין בבג"ץ 979/99 **קרלו נ' שר הפנים** (פורסם בנבו) (להלן: **עניין קרלו**):

מתעוררת השאלה מה היא התכלית העומדת בבסיס תקנה 12? נראה כי המצב אותו ראה מחוקק המשנה נגד עיניו, ואשר אותו ביקש למנוע, הינו יצירת נתק או פער בין מעמדו של הורה אשר ישיבתו בישראל היא מכוח חוק הכניסה לישראל, לבין מעמדו של ילדו אשר נולד בישראל, ואשר עצם לידתו בארץ איננה מעניקה לו מעמד חוקי בה. ככלל, שיטתנו המשפטית, מכירה ומכבדת את הערך של שלמות התא המשפחתי ואת האינטרס של שמירה על שלום הילד, ולפיכך יש למנוע יצירת פער בין מעמדו של ילד קטין לבין מעמדו של הורה המחזיק בו או הזכאי להחזיק בו.

(שם, ההדגשות הוספו, ב.א.).

44. בפסק הדין בעע"ם 5569/05 **משרד הפנים נ' עויסאת** (פורסם בנבו) (להלן: **עניין עויסאת**) הרחיב בית המשפט בעניין תכלית תקנה 12:

יש להדגיש כי כאשר שוקל שר הפנים בקשה שהוגשה לפי תקנה 12, עליו ליתן משקל משמעותי וניכר לטובת הילד ולשלמות תאו המשפחתי. זאת, משני טעמים עיקריים. ראשית, יש ליתן את הדעת לכך שמחוקק המשנה בחר להתקין תקנה מיוחדת לעניין מעמדם של ילדים שנולדו בישראל. כפי שכבר ציינו, לרוב לא נקבעו בהוראותיו של חוק הכניסה לישראל או בתקנות שהותקנו מכוחו קריטריונים לעניין הענקת רשיון לישיבת קבע בישראל. לפיכך מעצם התקנתה של תקנה מיוחדת הנוגעת להסדרת מעמדם בישראל של ילדים שנולדו בה ניתן ללמוד, כי מחוקק המשנה ביקש לקבוע כי לעניינם של אותם קטינים יש ליתן משקל מיוחד וניכר לשיקול של שלמות התא המשפחתי. שנית, יש להתחשב באופייה המיוחד של תקנה 12 כתקנה שנועדה לקדם זכויות אדם, וזאת בשני היבטים מרכזיים. הראשון, הוא ההיבט הנוגע לזכותו של ההורה בעל המעמד בישראל לגדל את ילדו, כלומר בזכותו החוקתית של ההורה לחיי משפחה. ההיבט השני נוגע לזכויותיו העצמאיות והאוטונומיות של הקטין לחיות את חייו לצד הורהו.

(שם, סעיף 20. ההדגשות בקו במקור, שאר ההדגשות הוספו, ב.א.).

מניעת נתק או פער בין מעמד ההורה או האפטרופוס למעמד הילד

45. מפסקי הדין בעניין **קרלו** ובעניין **עויסאת** עולה כי אכן קיים קשר הדוק ומובהק בין שאלת המשמורת על הילד לבין שאלת מעמדו של הילד. תכליתה המובהקת של תקנה 12, אשר כדברי בית המשפט בעניין **קרלו** באה בכדי להבטיח את **שלמות התא המשפחתי ואת אינטרס השמירה על שלום הילד**, היא למנוע יצירת נתק או פער בין מעמד ההורה או האפטרופוס של ילד ששיבתם בישראל היא מכוח חוק הכניסה לישראל, לבין מעמדו של הילד אשר נולד בישראל ומצוי בחזקתם.

46. בעניין **עויסאת** שב בית המשפט ומזכיר כי התקנה נועדה למנוע נתק בין מעמד המשמורן ובין מעמד הילד שבחזקתו וכי הטעמים להתקנת התקנה נעוצים **בטובת הקטין, זכותו לחיי משפחה ובכיבוד התא המשפחתי**. כמו כן מנחה בית המשפט את המשיב היאך עליו לפעול בבואו להחליט בבקשות המוגשות לפתחו לפי תקנה 12 וקובע כי **עליו לתת משקל משמעותי וניכר לטובת הילד ושלמות התא המשפחתי** בו הוא חי.

[...] על אף קיומו של שיקול דעת רחב זה – גם בגדרה של תקנה 12 – על שר הפנים ליתן **משקל גבוה ביותר לשיקול שלימות משפחתו של הילד ומרכז חייו** (ההדגשות שלי, ב.א.).

החובה לרשום ילדים כשלא מדובר במקרה חריג קיצוני ואין התנגדות הורה בכתב

47. לאחר שבית המשפט מורה למשיב היאך עליו להפעיל את שיקול הדעת הרחב שניתן לו בענייני מתן מעמד בישראל – למבקשים שאינם זכאים לכך מכח חוק השבות – נוכח בחירת המחוקק להתקין תקנה ייחודית בעניינם של ילדים, שמטרתה המובהקת היא לקדם זכויות אדם, מסיים בית המשפט את פסק הדין בלשון **ציון** למשיב וקובע כי:

[...] **הרי שפרט למקרים נדירים וקיצוניים, ובהיעדר מניעה ביטחונית או פלילית קונקרטיה, יהיה על שר הפנים ליתן לקטין מעמד** זהה לזה של אמו של אביו בעלי המעמד בישראל (ההדגשות שלי, ב.א.).

48. הנה כי כן, לאחר שתקנה 12 גופא צמצמה את שיקול דעתו הרחב של המשיב, ששמור לו בהחלטות הנוגעות למתן מעמד בישראל ו**נאסר עליו** למנוע מעמד מילד – שהתקנה חלה עליו, באם אין הורה **שמתנגד לעניין בכתב** – ממשיך בית המשפט ומצמצם את שיקול דעתו של המשיב. בית המשפט קובע כי בעניין ילדים אין לו כלל שיקול דעת כל עוד לא מתקיים בהם חריג נדיר וקיצוני המונע זאת מהם.

49. המשיגים יטענו לפיכך כי לא זו בלבד שבעניינם של הילדים דן לא מתקיימים כלל תנאים נדירים וקיצוניים המצדיקים מניעת מעמד בישראל, אלא שבעניינם מתקיימים **כל** התנאים המחייבים את המשיב לתת להם את המעמד.

50. הילדים נולדו בישראל וכאן הם מקיימים מאז ומעולם מרכז חייהם. כמו כן קיימו הילדים כל ימי חייהם תא משפחתי בישראל. ראשית עם הוריהם ומאוחר יותר כשסבתם קיבלה את

החזקה עליהם, הם המשיכו לחיות ולקיים תא משפחתי עם סבתם-אפוטרופוסיתם. כפי שעלה מתסקיר הרווחה שצורף להשגה וסומן **כא**, בשלב מאוחר אף ננטשו הילדים על ידי אמם וכיום אין להם כל קשר אליה.

51. הנה כי כן, על המשיב חלה החובה לרשום ילדים אלו, שמתקיימים בהם כל התנאים שעמדו בבסיס תקנה 12. בעניינם של הילדים שהינם מחוסרי כל מעמד קיים צו אפוטרופסות חלוט שהעביר את החזקה עליהם לסבתם, תושבת ישראל, הדואגת לשלומם, לרווחתם, לבריאותם, לחינוכם והתפתחותם. הנה כי כן, המשיב לא יכול להמשיך ולהתעלם מהוראות תקנה 12 והקו שהנחה את בית המשפט בעניין **קרלו ועניין עויסאת** ולהמשיך ולהתעלם מצו אפוטרופסות, תסקיר רשויות הרווחה, ומעל לכל מהמציאות בה חיים הילדים, המעידה כי טובת הילדים מחייבת את רישומם במרשם האוכלוסין במעמד סבתם.

סמכות בית הדין השרעי לפסוק בעניין אפוטרופסות

52. סמכויות בתי הדין השרעיים נקבעו בדבר המלך במועצתו על ארץ ישראל 1922 (להלן: **דבה"מ**) ובהתאם לחוק הפרוצדורה של בתי הדין המוסלמיים הדתיים לשנת 1333. בסעיף 51 (1) ו-52 לדבה"מ נקבע כי:

בכפוף להוראות הסעיפים 64 עד 67 ועד בכלל, יהא השיפוט בעניני המעמד האישי, בהתאם להוראות חלק זה, מסור לבתי דין העדות הדתיות. לצורך הוראות אלה, עניני המעמד האישי פירושם משפטים בענין נישואין או גיטין, מזונות, כלכלה, **אפוטרופסות**, כשרות יוחסין של קטינים, איסור השימוש ברכוש של אנשים הפסולים לפי החוק, והנהלת נכסי אנשים נעדרים.

[...] פסק שניתן ע"י בית הדין של קאדי **ניתן לערעור בפני בית הדין המוסלמי הדתי לערעורים, שהחלטתו תהיה סופית**. (הדגשה שלי, ב.א.)

53. סעיף 69 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, תשכ"ב-1962 קובע כי:

היועץ המשפטי לממשלה או בא-כוחו רשאים, אם הם סבורים **שטובתו של קטין**, של פסול-דין, או של חסוי או טובת הכלל מחייבת זאת, לפתוח בכל הליך משפטי, כולל ערעור, לפי חוק זה וכן להתייצב ולטעון בכל הליך כזה.

(ההדגשה שלי, ב.א.)

סעיף 79 לאותו חוק קובע כי:

חוק זה אינו בא לפגוע בדיני נישואין וגירושין; הוא אינו בא להוסיף על סמכויות השיפוט של בתי-דין דתיים ולא לגרוע מהן; ומקום שבית דין דתי מוסמך על-פי דין לשפוט, יראו כל הוראה בחוק זה – פרט לסעיף 75 – שמדובר בה בבית משפט כאילו מדובר בה בבית-דין דתי.

התעלמות המשיב מן הצו נעשית בחוסר סמכות

54. מן החקיקה שהובאה לעיל עולה, כי אכן הסמכות (המקבילה) לדון במתן צווי אפוטרופסות נתונה לבתי הדין השרעיים. במידה ומי מהצדדים מעוניין לתקוף צו אפוטרופסות שניתן בבית דין שרעי, עליו לתקוף את הצו במסגרת ערעור לבית הדין השרעי לערעורים. כמו כן עולה מן החקיקה לעיל כי סדנא דארעא חד הוא, והוא הדין ליועמ"ש לממשלה או באי כוחו, הסבורים כי טובת הילד מחייבת ערעור על צו האפוטרופסות שניתן בבית הדין השרעי.

55. מן הכלל אל הפרט. באם סבור היה המשיב במקרה דנן כי צו האפוטרופסות שניתן על ידי בית הדין השרעי, שהינו אורגן של הרשות השופטת במדינת ישראל, לוקה בחסר באופן כלשהו, וכי טובת הילדים מחייבת התערבות, היה עליו לפעול במסגרת הקבועה בחוק ולתקוף את הצו במסגרת ערעור לבית הדין השרעי לערעורים. התעלמות בוטה מצו אפוטרופסות שניתן על ידי אורגן של הרשות השופטת, בסמכות ובזכות, על כל פנים אינה בסמכותה של הרשות המבצעת ואף מנוגדת לחוק.

56. דא עקא, כפי שכבר הוזכר בחלק העובדתי של ההשגה, על אף שבכל שלוש הפעמים בהן הגישו המשיגים למשיב בקשה לרישום הילדים, הועבר צו האפוטרופסות לידיו – פעם ראשונה במסגרת הבקשה לרישום הילדים שהוגשה בשנת 2006, פעם שנייה במסגרת הבקשה לרישום הילדים שהוגשה למשיב בשנת 2010 ופעם נוספת, במסגרת הבקשה לרישום הילדים שהוגשה בשנת 2011 – המשיב מעולם לא טרח להתנגד לצו האפוטרופסות. תחת זאת הסתפק המשיב – שהיה מודע למעלה מחמש שנים לקיומו של צו האפוטרופסות שניתן לאחר שאמם של הילדים הודיעה קבל עם ועדה כי היא מוותרת מרצונה החופשי על האפוטרופסות הטבעית שלה לטובת סבתם של הילדים – בהתעלמות מוחלטת מצו האפוטרופסות, כמו גם מתסקיר רשויות הרווחה בעניין הילדים.

57. עמדת המשיגים היא כי המשיב שבחר מטעמיו שלו שלא לתקוף צו אפוטרופסות שידע על עצם קיומו זמן רב, ולערער לבית הדין השרעי לערעורים, אינו יכול לבצע כיום מקצה שיפורים ולהתעלם מצו תקין שריר וקיים שיצא תחת ידה של הרשות השופטת. התעלמות המשיב מהצו שבנדון נעשית בחוסר סמכות מוחלטת.

התעלמות המשיב מן הצו ומתסקיר רשויות הרווחה נעשית בחוסר תום לב

58. לא זו אף זו, ההתעלמות והסירוב לבקשת המשיגים נעשית לטעם המשיגים במקרה דנן אף בחוסר תום לב. נפרט.

59. בתיק דנן ישנו מאז שנת 2005 צו אפוטרופסות שריר וקיים. לצד הצו ישנו גם תסקיר של רשויות הרווחה, המפרט את קורות הילדים. התסקיר צורף להשגה לעיל וסומן שם כ"א. מהתסקיר כמו מן הצו עולה באופן שאינו משתמע לשני פנים כי המשיגה היא האפוטרופסית היחידה המטפלת בילדים ודואגת לכל מחסורם. בנוסף עולה מן התסקיר, כי כיום מצויים הילדים במצב שאביהם כלוא ואימם נטשה אותם באופן מוחלט.

60. דא עקא, המשיב, שמעולם לא טרח לתקוף את כשרותו של הצו שעליו נודע לו עוד בשנת 2006, ממשיך להתעלם מהצו וקובע באופן מופגן במכתב הסירוב כי בצו החזקה והתסקיר של לשכת

הרווחה לא הועלו טענות כלשהן ואף לא הוצגו ראיות שמעידות חד משמעית על אי מסוגלות אם הילדים - פיזיות ו/או גופניות - המונעות מהאם לטפל בילדיה.

61. אי תקיפת צו האפוטרופסות במועד ובמסגרות שיועדו לכך בחוק, לצד התעלמותו המופגנת מהצו והתסקיר שהונחו לפתחו בעניין הילדים, כמו גם מן המציאות בה הם חיים מאז שנת 2005 מביא למסקנה העגומה כי אחת משתי האפשרויות הבאות נכונה:

א. המשיב פקפק בצו האפוטרופסות מאז ומעולם אך למרות זאת זה למעלה מחמש שנים שהוא אינו נוקף אצבע על מנת לשנות את המצב ולדאוג לטובת הילדים וזכויותיהם הנפגעות בצורה קשה ממתן הצו שהוציאם מרשות אמם הטבעית.

ב. המשיב אינו מפקפק בצו האפוטרופסות ובתסקיר רשויות הרווחה אך אינו בוחל בכל אמצעי על מנת למנוע מהילדים שבנדון לקבל את המעמד המגיע להם לפי תקנה 12.

62. לעניין ניחוח חוסר תום הלב החרף שנידף מסירוב המשיב לבקשה' אין זה משנה כלל ועיקר אילו מבין האפשרויות דלעיל היא הנכונה. סירוב שניתן תוך התעלמות מוחלטת מהמציאות בה חיים הילדים' שאמם נטשה אותם, תוך הקפדה שלא לתקוף את הצו במסגרת ערעור לבית הדין השרעי, אומרת דרשני.

63. המשיב שהקפיד במשך כל השנים שלא לתקוף את הצו והיום מסרב להסדיר את מעמד הילדים, נוהג כנבל ברשות התורה. לא ייתכן כי עיקרון טובת הילד יתפרש ככזה הדורש התעלמות מצו של הרשות השופטת ומתסקיר רשויות הרווחה תוך העדפת גירושם של ילדים מחוסרי מעמד – וביניהם ילד חולה – מביתם וממרכז חייהם תוך פירוק התא המשפחתי בו הם חיים, לאחר שאמם הורתם ויתרה עליהם ומאוחר יותר אף נטשה אותם.

64. אין ספק כי הילדים שבעניינם הוגשה ההשגה שבנדון, זכאים לרישומם במרשם האוכלוסין לפי תקנה 12. זכותם של הילדים לחיי משפחה וכיבוד התא המשפחתי שלהם מחייבת את המשיב להתייחס לבקשה בכובד ראש' תוך מתן משקל גבוה ביותר לטובת הילדים, שלמות התא המשפחתי ומרכז החיים שלהם.

הזכות לחיי משפחה: שלמות התא המשפחתי

65. כאמור בפסקי הדין בעניין **עויסאת ועניין קרלו** במסגרת החלטה למתן מעמד על פי תקנה 12 על המשיב ליתן משקל מיוחד לזכות לחיי משפחה של הילד ושל ההורה או האפוטרופוס שהוא בחזקתו, לשלמות התא המשפחתי ולמרכז החיים של הילד ולטובת הילד.

66. הזכות לחיי משפחה ובתוכה ההגנה על התא המשפחתי, היא זכות מוכרת במשפט הבינלאומי ובמשפט הישראלי כאחד. המשפט הבינלאומי מקנה חשיבות רבה למשפחה, ומטיל על המדינות חובה להגן עליה. כך למשל, קובע סעיף 10(1) לאמנה הבינלאומית בדבר זכויות כלכליות, חברתיות ותרבותיות, כ"א 1037, אשר אושררה ע"י ישראל ביום 3.10.91, כי:

יש להעניק הגנה וסיוע רחבים ככל האפשר למשפחה, שהיא יחידת היסוד הטבעית של החברה, במיוחד לשם כינונה, וכן כל זמן שהיא נושאת באחריות לטיפול בילדים תלויים וחינוכם...

וראו עוד: סעיפים 17 ו-23 לאמנה בדבר זכויות אזרחיות ומדיניות, 1966; סעיף 12 וסעיף 16(3) להכרזה האוניברסלית בדבר זכויות האדם, 1948; סעיף 12 לאמנה האירופית בדבר זכויות האדם; סעיף 27 לאמנת ג'נבה הרביעית; סעיף 10(1) לאמנה הבינלאומית בדבר זכויות כלכליות, חברתיות ותרבותיות משנת 1966; הפתיח של האמנה בדבר זכויות הילד משנת 1989.

כמו כן נפסק בבג"ץ 3648/97 סטמקה ואח' נ' שר הפנים פ"ד נג(2) 787, 728 כי:

ישראל מחוייבת להגנה על התא המשפחתי מכוחן של אמנות בינלאומיות. (ההדגשה שלי, ב.א.).

67. יתרה מזאת, זכויות המשפחה ובתוכן ההגנה על שלמות התא המשפחתי, הן אף זכויות מוכרות ומוגנות במשפט הבינלאומי ההומניטארי. כך קובעת תקנה 46 לתקנות האג משנת 1907, שהינן בגדר משפט בינלאומי מנהגי, כי:

יש לכבד את כבוד המשפחה וזכויותיה, חיי אדם, רכוש פרטי, וכן את אמונות-הדת ומנהגי הפולחן.

68. במשפט הישראלי הוכר מעמדה של הזכות לחיי משפחה בבג"ץ 7052/03 עדאלה נ' שר הפנים, תק-על(2)2006, 1754 (להלן: פסק דין עדאלה). בפסק דין עדאלה נקבע כי הזכות לחיי משפחה היא זכות יסוד חוקתית בישראל, הכלולה בזכות לכבוד האדם. עמדה זו זכתה באותו פסק דין לתמיכה גורפת של שמונה מתוך אחד עשר שופטי ההרכב.

כך, למשל, כותב כבוד הנשיא (דאז) ברק, בסעיף 25 לפסק דינו:

חובתנו הראשונית והבסיסית לקיים, לטפח ולשמור על התא החברתי היסודי והקדום ביותר בתולדות האדם, שהיה, הווה ויהיה היסוד המשמר ומבטיח את קיומה של החברה האנושית - הלוא היא המשפחה הטבעית...

הקשר המשפחתי... מונח ביסוד המשפט הישראלי. למשפחה תפקיד חיוני ומרכזי בחייו של היחיד ובחייה של החברה. הקשרים המשפחתיים, עליהם מגן המשפט ואותם הוא מבקש לפתח, הם מהחזקים ומהמשמעותיים ביותר בחייו של אדם.

ובפרשת דוברין כותבת כבוד השופטת פרוקצ'יה (בפיסקה 12 לפסק דינה):

במדרג זכויות האדם החוקתיות, לאחר ההגנה על הזכות לחיים ולשלמות הגוף, באה ההגנה החוקתית על הזכות להורות ולמשפחה. הזכות לשלמות הגוף נועדה להגן על החיים; הזכות למשפחה היא הנותנת משמעות וטעם לחיים...

זכות זו ניצבת, איפוא, במדרגה נעלה במידרג זכויות האדם החוקתיות. היא קודמת בחשיבותה לזכות הקניין, לחופש העיסוק, ואף לצנעת הפרט. היא

משקפת את תמצית הווייתו של האדם, ואת התגלמות הגשמת עצמיותו.
(ההדגשות שלי, ב.א.).

69. מעמדה של הזכות לחיי משפחה כזכות חוקתית, משליך במישרין על האפשרות לפגוע בזכות זו, לעכב או לסרב לבקשה לרישום ילד שמגיש תושב המדינה עבור ילדיו או אפוטרופוס עבור ילדים שבחזקתו. קביעת הזכות לחיי משפחה כזכות חוקתית מביאה אחריה את הקביעה, כי כל פגיעה בזכות זו צריכה להיעשות בהתאם לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו – ורק משיקולים כבדי משקל.

70. באשר לזכותו של הילד לחיי משפחה נקבע בפסק דין **עדאלה**, כי זו מתבססת:

... על ההכרה העצמאית בזכויות האדם של ילדים. זכויות אלה מוענקות בעיקרן לכל אדם באשר הוא אדם, לאדם הבגיר ולאדם הקטין. הילד "הוא בן אנוש בעל זכויות וצרכים משלו" (בע"מ 377/05 **פלונית ופלוני ההורים המיועדים לאימוץ הקטין נ' ההורים הביולוגים** (טרם פורסם)). לילד הזכות לגדול בתא משפחתי שלם ויציב. (שם, סעיף 28 לפסק דינו של הנשיא (בדימו') א' ברק).

71. מן האמור עד כה עולה בבירור כי פגיעה בתא המשפחתי אינה אלא פגיעה בזכות היסוד של הפרט לחיי משפחה שהיא כאמור זכות חוקתית מוגנת בדין הישראלי ובדין הבינלאומי כאחד.

72. מן הכלל אל הפרט. בתיק דנן נראה כי אין חולק שהילדים מקיימים מרכז חיים בירושלים מיום לידתם. כמו כן ברור כי משנת 2005 ואילך הם מקיימים תא משפחתי עם סבתם ואחיהם למחצה. במחיצת סבתם זוכים הילדים לטיפול חם ואוהב שלו לא זכו מאמם, שכיום ניתקה כל קשר עימם. סבתם היא הדואגת למחייתם לחינוכם ולכל שאר צרכיהם. בעניין זה מפנים המשיגים את הוועדה הנכבדה לתסקיר הרווחה שניתן בעניינם של הילדים וחייהם בבית סבתם. גירושם של הילדים מחוסרי המעמד מהעיר בה נולדו וחיו מאז ומתמיד, וניתוקם של הילדים לאחר שנים כה רבות מסביבתם הטבעית והמוכרת ומבית סבתם האוהבת, לא זו בלבד שאינו משרת את טובת הילדים אלא אף מנוגד לה.

עיקרון טובת הילד

73. במשפט הישראלי עיקרון טובת הילד הוא עקרון יסודי ומושרש. כך, למשל, בע"א 2266/93 **פלוני נ' פלוני**, פ"ד מט(1) 221, פסק השופט שמגר כי על המדינה להתערב לשם הגנה על הילד מפני פגיעה בזכויותיו.

74. מעבר לכך, עיקרון טובת הילד הוכר בפסקי דין רבים כעיקרון מנחה בכל עת בה יש לאזן בין זכויות. כפי שנאמר בע"א 549/75 **פלוני נ' היועץ המשפטי לממשלה**, פ"ד ל(1), 459, עמודים 466-465, "אין לך עניין שיפוטי הנוגע לקטינים, אשר בו טובתם של הקטינים אינה השיקול הראשוני והעיקרי".

75. בפסק הדין בע"מ 377/05 **פלונית ופלוני ההורים המיועדים לאימוץ הקטין נ' ההורים הביולוגים** (פורסם בנבו), נקבע כי:

גם אם אולי לא היה רצוי מלכתחילה לאפשר להורים לקבל ילד מאומץ בשל מחלת האב, **בפועל זכה הקטין להורות מיטיבה** (שם סעיף 31).

(הדגשה בקו, ב.א.).

העיקרון של "טובת המאומץ" – או אינטרס המאומץ (ראו פסק דינו של השופט מ' חשין בפרשת פלונית, עמ' 97) – הוא "עיקרון מורכב בעל היבטים שונים" (ע"א 232/85 פלוני נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד מ(1) 1, 12). הוא מבטא את מכלול האינטרסים, הזכויות והצרכים של הקטין (ראו דו"ח הוועדה לבחינת עקרונות-יסוד בתחום הילד והמשפט ויישומם בחקיקה (תשס"ד-2005)). הוא נבחן "על ידי מעגלים רבים של שיקולים אשר במרכזם עומד הקטין. חלקם של השיקולים משקף שיקולים חומריים; חלקם משקף שיקולים רוחניים, חברתיים, אתיים ומוסריים. חלקם משקף שיקולים של טווח קצר; חלקם משקף שיקולים של טווח ארוך" (ע"א 10280/01 ירוס-חקק נ' היועץ המשפטי לממשלה (טרם פורסם, פסקה 14)). כאשר הקטין נמסר להורים המבקשים לאמצו, יש להתחשב – במסגרת טובתו שלו – בקשר שנוצר בינו לבין הוריו המאמצים, ובנזק שייגרם לו אם קשר זה ינותק. [...] לא ניתן להתעלם מהתפתחויות אלה בחייו של הקטין. ... יש לתת משקל למערכת הנסיבות הנפשית והרגשית שנוצרה בינתיים אצל הקטין" (פרשת פלונית ופלוני, פסקה 33). אכן, הקטין אינו אובייקט השייך להוריו. הוא בן אנוש בעל זכויות וצרכים משלו (שם, סעיף 45).

76. פסק הדין דלעיל עסק אמנם בניגוד לענייננו העוסק באפוטרופסות, בהחזרת ילד שנמסר לאימוץ להוריו הביולוגיים. עם זאת הרציונאל שעמד בבסיס החלטת בית המשפט שלא להחזיר את הגלגל לאחור ולהשיבו להוריו הביולוגיים, מתקיים אף בענייננו. כמו שם גם כאן נראה כי אין חולק שהקטינים זכו בפועל להורות מיטיבה ושהם אינם אובייקטים השייכים להוריהם. ברור לפיכך כי גם בעניינם יש לתת משקל למערכת הנסיבות שנוצרות אצלם כבני אנוש בעלי זכויות וצרכים משלהם.

77. כמו במשפט הישראלי גם במשפט הבינלאומי נהנה עיקרון טובת הילד ממעמד של עיקרון-על. בין היתר, בא הדבר לידי ביטוי בכינונה של האמנה בדבר זכויות הילד (31 כ"א, 221). האמנה, אותה אשררה מדינת ישראל ביום 4.8.1991, קובעת שורה של הוראות המחייבות הגנה על התא המשפחתי של הילד. (ראו: המבוא לאמנה וסעיפים 3 (1) ו-9 (1) לאמנה). בפרט, קובע סעיף 3 של האמנה כי עניינם של ילדים יילקח בחשבון כנתון מרכזי בכל מעשה שלטוני. מכאן עולה, כי כל דבר חקיקה או מדיניות ראוי לו שיפורש באופן המאפשר לשמור על זכויותיו של הקטין.

78. הנה כי כן, במקרה דנן, התנהלות המשיב והסירוב החוזר ונשנה לבקשות להסדיר את מעמדם של נכדי המשיגה, שהינה תושבת קבע במדינת ישראל, לא זו בלבד שאינם משרתים את טובת הילד, אלא מנוגדים לה בתכלית הניגוד.

79. כל עוד מעמדם של הילדים אינו מוסדר, הם כלואים במציאות אכזרית בה זכויותיהם נפגעות בצורה קשה יותר. כך, מלבד חופש התנועה שלהם המוגבל בצורה קשה בשל היותם מחוסרי

מעמד ובשל כך מחוסרי כל תיעוד, נפגעות בצורה חמורה אף זכויות נוספות שלהם כגון הזכות לבריאות וחינוך.

80. כפי שתואר בתחילת ההשגה, להתנהלות המשיב בתיק דנן יש השלכות מרחיקות לכת בפרט על טובתו ובריאותו של הנכד סאדק. בהיעדר רישום במרשם האוכלוסין, אין סאדק זכאי לביטוח רפואי על פי חוק בריאות ממלכתי. לאור מחלתו הקשה, מדובר בסכנה של ממש. סאדק נפל קורבן, אם כן, לתסבוכת ביורוקרטית אכזרית, שלה השלכות ממשיות על חייו.

81. במקרה של הילדים דכאן, ניתן לראות בבירור את ההשלכות הקשות של סירוב המשיב להסדיר את מעמדם. המושג "טובת הילד" מקבל ביטוי מוחשי, כאשר נוכחים לראות את הקשיים הנוצרים כאשר מעמדו של ילד אינו מוסדר ועוד יותר, כאשר מדובר בילד המצוי בסכנת חיים. כפי שצוין לעיל סירוב המשיב להסדיר את מעמד הילדים מנוגד ניגוד מוחלט לעקרון טובת הילד ולוקה בחוסר תום לב בסיסי. את סירובו לרשום את הילדים תולה המשיב בתואנה בדבר אי הוכחה מכרעת לגבי מסוגלות אם שוויתרה על הורותה ואף נטשה מאוחר יותר את ילדיה. זאת בעוד שהוא מודע לכך כי אמם של הילדים לא תשוב על עקבותיה, תאסוף אותם ותדאג לכל מחסורם מעתה ואילך ולמצבו המידרדר של אחד מהם. לסיכום נתייחס להתעלמות המשיב מכך כי בסירובו לרשום את הילדים הוא מותיר אותם מחוסרי כל מעמד.

החובה לרשום את הילדים מעוגנת בדין הבינלאומי

82. אי הסדרת מעמדם של הילדים הזכאים לכך לפי תקנה 12 מנוגדת להתחייבויות הבינלאומיות של המדינה לטיפול בעניינם של מחוסרי מעמד.

83. בסעיף 16 לאמנה הבינלאומית בדבר זכויות אזרחיות ומדיניות, 1966, שאושרה ע"י ישראל ביום 18 באוגוסט 1991 ונכנסה לתוקף לגבי ישראל ביום 3 בינואר, 1992, נקבע כי:

לכל אדם יש הזכות, כי יכירו בו, בכל מקום שהוא, כאישיות בפני החוק.

בהמשך, בסעיף 24(2) לאותה אמנה, נקבע כי:

כל ילד ירשם מייד לאחר לידתו ויישא שם.

החובה לרישום הילד, אם כן, היא חובת הרשות. חובה זו אינה מותנית בשיתוף הפעולה של ההורים.

84. המשפט הבינלאומי קובע, כי יש להסדיר ולשפר את מעמדם של מחוסרי האזרחות. בסעיף הראשון לאמנה בדבר מעמדם של מחוסרי אזרחות, עליה חתמה ישראל בשנת 1954 (כתב אמנה 245.1), הוגדר המושג "מחוסר אזרחות" באופן הבא:

אדם שאינו נחשב לאזרח על-ידי שום מדינה מכוח החוק הנוהג בה. (ההדגשות שלי, ב.א.).

85. כמו כן נקבעו המקרים, בהם לא תחול האמנה:

[האמנה לא תחול] על אנשים שלגביהם יש נימוקים רציניים לסבור כי :
ביצעו פשע נגד השלום, פשע-מלחמה, או פשע נגד האנושות, כפי שהוגדר
במסמכים הבין-לאומיים שנערכו לקביעת הוראות לגבי פושעים אלה ;
ביצעו פשע רציני בלתי-מדיני מחוץ לתחומי ארץ מושבם לפני שקיבלו רשות
להיכנס אליה ;
הם אשמים במעשים הנוגדים את מטרותיו ועקרונותיו של האו"ם.

86. האמור לעיל מלמדנו, כי דרושים מעשים העולים בגדר פשעים כנגד האנושות, לשם שלילה
מאדם את אשר ראוי לו כל בן אנוש – נתינות. אין ספק, כי הנכדים דכאן נופלים בגדרי ההגדרה
של "מחוסר אזרחות" על פי האמנה, ושהאמנה חלה לגביהם. מכך, נגזרות מחויבויות של מדינת
ישראל כלפיהם, ובכלל זה של המשיב :

בסעיף 27 לאמנה הוצהר כי :

המדינות המתקשרות יוציאו תעודות זהות לכל מחוסר-אזרחות שבשטחן, ושאינן
בידו תעודת נסיעה בעלת תוקף. (ההדגשה הוספה, ב.א.).

עוד התחייבה המדינה בסעיף 32 לאמנה כי :

המדינות המתקשרות יקלו במידת האפשר, על מיזוגם והתאזרחותם של
מחוסרי אזרחות. בייחוד יעשו את כל המאמצים על מנת להחיש את הליכי
ההתאזרחות ולהפחית, כמידת האפשר, את ההיטלים וההוצאות הכרוכים
בהליכים אלה (ההדגשה הוספה, ב.א.).

87. כך אנו למדים, כי ברוח ההכרה הבינלאומית בזכות לנתינות ובחשיבותה, הוכרה גם בישראל
הזכות לנתינות כזכות יסוד. אי רישומם של הילדים במרשם האוכלוסין, מעמד אשר יקנה להם
ביטחון אישי וזכויות סוציאליות לאחר שנים כה רבות בהן מבחינת הרשויות הם אינם קיימים
כלל ועיקר, מהווה התעלמות ואף הפרה של התחייבויותיה הבינלאומיות של ישראל והופך את
הצהרות המדינה - שניתנו עת נחתמו האמנות ובמקרים מסוימים אף אושררו ונכנסו לתוקף
בישראל - להבטחות ריקות מתוכן.

סיכום

88. המשיגה פנתה אל המשיב כנדרש על פי נהליו וביקשה ממנו להסדיר את מעמד נכדיה. והנה על
אף האמור בתקנה 12 ובפסיקה בעניין חובת המשיב לרשום ילדים באם לא במקרה חריג
וקיצוני עסקינן, או לחלופין, במקרה בו ההורה השני מתנגד בכתב להסדרת המעמד, ממשיך
המשיב לסרב לבקשה. בסירובו פועל המשיב בניגוד לדין, לחוק ולפסיקה ומונע מילדים של
תושב ישראל, המצויים בחזקת סבתם מכוח צו בית דין מוכר במדינת ישראל, להירשם במרשם
האוכלוסין מתוקף הוראות תקנה 12 לתקנות הכניסה לישראל.

89. על מנת להכשיר את סירובו נוקט המשיב בפרשנות מעוותת ופוגענית להוראות תקנה 12 לתקנות הכניסה לישראל, התשל"ד-1974 (להלן: **תקנה 12**) תוך שהוא מודע לכך כי התקנה נועדה להגשים את אינטרס השמירה על שלום הילד וזכויותיו.

90. המשיב בוחר ביודעין, לפעול בחוסר סמכות ובחוסר תום לב. בניגוד לצו שהוא לא ערער עליו על אף שהיה מודע לקיומו ותוך שהוא חותר באופן מכוון תחת עיקרון השמירה על שלום הילד וזכויותיו ופוגע פגיעה קשה ואנושה בילדים, הוא עושה כל אשר לאל ידו להותירם מחוסרי כל מעמד בעולם.

91. לסירוב לרשום ילדים אומללים השלכות ממשיות וקשות על חייהם של נכדי המשיגה ובפרט על הנכד חולה הסרטן. לא מדובר בעניין תיאורטי אלא מוחשי וכואב. מן הראוי להזכיר בהקשר זה, כי במסגרת טיפול בהליכי רכישת מעמד בישראל, על המשיב ופקידיו לפעול בהתחשבות ובשימת לב:

חשוב לזכור כי כל אחד מהפונים למשיב בבקשת מעמד בישראל הוא עולם ומלואו, וכי כל החלטה המתקבלת בעניינו – על-ידי המשיב או על-ידי רשות אחרת הפועלת מטעמו – עשויה להיות הרת-גורל ובעלת השפעה דרמטית על חייו, כבודו ויתר זכויותיו של הפונה. פועל-יוצא הכרחי מכך הוא, כי לכל בקשה לקבלת מעמד בישראל המונחת לפני המשיב מצווים הוא, וכל הפועלים מטעמו, להתייחס ברגישות ובתשומת לב...

(בג"ץ 394/99 **מקסימוב נ' משרד הפנים**, פ"ד נח(1) 919, 934-935).

92. יתר על כן, המשיב מחויב להתחשב בשיקולים הומניטאריים בבואו להפעיל את שיקול דעתו. בבג"ץ 794/98 **שייח עבדאל קארים עובייד ואח' נ' שר הבטחון**, פ"ד נה(5), 769, עמ' 773-774, פסק הנשיא דאז ברק:

מדינת ישראל הינה מדינת חוק; מדינת ישראל היא דמוקרטיה, המכבדת זכויות אדם, והשוקלת בכובד ראש שיקולים הומניטאריים. שוקלים אנו שיקולים אלה, משום שהחמלה וההומניות טבועה באופיינו כמדינה יהודית ודמוקרטית; שוקלים אנו שיקולים אלה, שכן יקר בעינינו כבודו של כל אדם, גם אם הוא נמנה עם אויבינו (השוו בג"ץ 320/80 **קוואסמה נ' שר הבטחון**, פ"ד לה (3), עמ' 113, 132).

החלטת המשיב לסרב להסדיר את מעמדם של הילד סאדק ואחיותיו אמל ואלאא בתואנות שווא, עומדת באופן מובהק בניגוד למחויבויותיה אלו של מדינת ישראל.

93. אשר על כן, אנו דורשים כי הוועדה הנכבדה תורה למשיב לאשר את בקשת המשיגה להסדרת מעמד נכדיה, לאלתר.

בכבוד רב,
בנימין אחסתרובה, עו"ד

לוט:
תצהיר
נספחים א-כח